

873-116

Partiële herziening Landelijke Beleidsnota Schelpenwinning

Den Haag, november 2001

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Directoraat-Generaal Rijkswaterstaat
Hoofdkantoor van de Waterstaat
Directie Water, afdeling AKO
Johan de Wittlaan 3
Postbus 20906, 2500 EX Den Haag
Telefoon (070) 3518686

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Inhoud

1. Inleiding	2
2. Resultaten onderzoek en beleidsaanpassingen op grond daarvan	2
2.1. Samenvatting vervolgonderzoek	2
2.2. Recente ontwikkelingen	3
2.3. Beleidsaanpassingen	4
2.4. Effecten van de beleidsaanpassingen	4
3. Verdelingsproblematiek	4
3.1. Huidige problematiek	4
3.2. Aangepast verdelingssysteem	5
3.3. Overgangssituatie naar de nieuwe verdelingssystematiek (periode 2002 t/m 2004)	7
4. Vergunningsvoorwaarden m.b.t. meting gewonnen hoeveelheden	7
4.1. Problematiek	7
4.2. Nieuwe vergunningsvoorwaarden voor de bepaling van de gewonnen hoeveelheden m.i.v. 1-1-2002	7
5. Evaluatie en monitoringsonderzoek	8
Bijlagen	
1. Samenvatting eindrapport Vervolgonderzoek schelpenwinning	
2. Kaart met schelpenwingebieden in het Waddengebied	
3. Afwegingskader PKB- Waddenzee	

1. Inleiding

De Landelijke Beleidsnota Schelpenwinning (LBS) is in december 1998 vastgesteld als kader voor de vergunningverlening tot 2010. Enkele ontwikkelingen hebben er toe geleid dat een tussentijdse partiële wijziging van het beleid als verwoord in de LBS noodzakelijk is:

1. in de LBS is aangekondigd dat op verschillende punten nader onderzoek zou worden verricht in de periode 1999-2001 (zie hoofdstuk 10 LBS) en dat op basis van de uitkomsten de nota eventueel tussentijds aangepast zou worden;
2. de in de LBS (§ 9.2) vastgestelde verdelingsystematiek voor het toedelen van de toegestane te winnen hoeveelheden onder de vergunningaanvragers bleek in de praktijk problemen op te leveren;
3. uit de uitvoeringspraktijk kwam na voren dat er behoefte bleek te bestaan aan een landelijk uniforme methode voor het vaststellen van de gewonnen hoeveelheden schelpen.
4. Uitspraak van de Raad van State inzake de schelpenwinvergunningen op grond van de Ontgrondingenwet (26 april 2001)

In de LBS was aangekondigd het beleid na 5 jaar te evalueren en zonodig bij te stellen. Gelet op het bovenstaande, het feit dat het nader onderzoek inmiddels gereed is en het feit dat vergunningen telkens voor een periode van 3 jaar vooruit worden verleend, is er voor gekozen voorafgaande aan de nieuwe vergunningsperiode (m.i.v. 1 januari 2002) het beleid partieel te wijzigen. De in de LBS aangekondigde evaluatie 5 jaar na 1 januari 1999 blijft gehandhaafd.

Leeswijzer

In onderhavige partieel herziene LBS wordt in hoofdstuk 2 ingegaan op het vervolgonderzoek en recente ontwikkelingen en welke beleidsaanpassingen daaruit voortvloeien. Hoofdstuk 3 gaat in op de verdelingsproblematiek en geeft aan hoe de LBS op dat punt wordt herzien. Hoofdstuk 4 gaat in op de problematiek van een vergunningsvoorwaarde (meting gewonnen hoeveelheden schelpen) en geeft aan hoe de LBS op dat punt wordt herzien. Hoofdstuk 5 gaat tenslotte in op vervolgonderzoek dat nog noodzakelijk is.

2. Resultaten onderzoek en beleidsaanpassingen op grond daarvan

2.1. Samenvatting vervolgonderzoek

In de periode 1999 tot begin 2001 is op de in de LBS en het MER Schelpenwinning geconstateerde kennisleemten nader onderzoek verricht. De onderzoekskoördinatie was in handen van Rijkswaterstaat Directie Noord-Nederland. Het z.g.n. vervolgonderzoek bestond uit een aantal deelonderzoeken en is begeleid door een begeleidingsgroep waarin overheden, de schelpenwinsector, een milieu-organisatie en onderzoeksinstituten zitting hadden. De resultaten van de deelonderzoeken zijn gebundeld in één eindrapport¹. In het navolgende volgt een samenvatting.

Het vervolgonderzoek richtte zich inhoudelijk op vier hoofdvragen:

1. Wat is de marktontwikkeling voor schelpen in de komende 15 jaar?
2. Waar komen schelpenbanken voor in de Waddenzee, wat is daar de schelpenaanwas, wat is daar de totale (winbare) schelpenvoorraad en de ouderdom van gewonnen schelpen?
3. Wat is de waarde van schelpenbanken in de Waddenzee als vestigingsplaats voor soorten?
4. Wat is het effect van schelpenwinning in de Waddenzee op morfologie, eilandkusten en zwevende stof?

Onderzoeksresultaten:

Er wordt in de komende 15 jaar een groei voorzien van het jaarlijkse landelijke afzetvolume van schelpen van minimaal 320.000 tot maximaal 420.000 m³ (bij gemiddelde economische groei: 375.000 m³). De totale groei zal onder meer afhangen van de economische ontwikkeling; de mate waarin, zoals dat nu het geval is, het aanbod gelimiteerd zal zijn en de toepassingsmogelijkheden van minder

¹ Eindrapport Vervolgonderzoek Schelpenwinning, Rijkswaterstaat Directie Noord-Nederland, rapport nr. DNN 826/2001, ISBN 9036935334.

hoogwaardige schelpenmengsels. Schelpen hebben vanuit milieuoogpunt een vergelijkbare of gunstiger positie t.o.v. de meeste alternatieve stoffen.

De jaarlijkse *netto*² kokkelaanwas in het Waddengebied wordt geschat op $156.000 \pm 48.000 \text{ m}^3$ in het PKB-gebied. In de praktijk bestaan de gewonnen schelpen uit 75% kokkelschelpen en 25% overige schelpen waaronder *spisula* en nonnetjes. De jaarlijkse bruto aanwas van *nonnetjes* wordt geschat op 40.000 m^3 per jaar (de verliezen zijn onbekend). In de Noordzeekustzone boven de waddeneilanden groeien *Spisula*. De aanwas varieert zeer sterk per jaar. Voor de jaren '95-'99 is een jaarlijks gemiddelde van maximaal ca. 150.000 m^3 bruto en ca. 75.000 m^3 netto bepaald. In de buitendelta's (zeegaten tussen de eilanden) komen winbare concentraties dode schelpen (m.n. kokkels) voor. In de overige Noordzeekustzone zijn dergelijke concentraties niet aangetroffen. De ouderdom van gewonnen schelpen uit de Waddenzee en de buitendelta's beslaat tenminste een groot deel van het Holoceen. Voornoemde gegevens geven voornamelijk geen aanleiding voor de aanpassing van het vigerende winquotum van 210.000 m^3 per jaar voor het Waddengebied³.

De waarde van schelpenbanken als ecotoop lijkt voornamelijk beperkt. Voor de vestiging van soorten op schelpenbanken lijkt een relatief lange, ongestoorde ontwikkeling nodig. Deze ongestoorde situatie komt momenteel niet voor in de Waddenzee. Vervolgonderzoek is gewenst (zie H5).

De effecten van gespreide winning (huidige quota) op de morfologie van de Waddenzee zijn relatief beperkt, evenals de effecten op de eilandkusten in vergelijking met de autonome zandverliezen aan de kust. De effecten nemen toe bij een langdurige geconcentreerde winning. Echter, langs een groot deel van de waddenkust is een Basiskustlijn vastgesteld en wordt kusterosie (ook als die is opgetreden a.g.v. schelpenwinning) gecompenseerd met zandsuppleties.

In aanvulling op voormeld vervolgonderzoek is nader onderzoek verricht naar waar geen aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden a.g.v. schelpenwinning te verwachten is in de nu voor de schelpenwinning op grond van de LBS gesloten oostelijk deel van het PKB-gebied in de Waddenzee. Op basis van 'best experts judgement' en informatie uit het vervolgonderzoek zijn de omstandigheden vastgesteld waaronder zich naar verwachting geen complexe ecotopen op schelpenbanken kunnen ontwikkelen. Dit is vooral gebaseerd op de hoogte van de bodemschuifspanning, veroorzaakt door stroming en golfwerking. Uit dit onderzoek⁴ blijkt dat in delen van de binnendelta's geen sprake is van aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden. De begrenzingen van de voornoemde gebieden zijn aangegeven op de kaart in bijlage 1.

Omdat bovenstaande onderzoeken betrekking hebben op de in het LBS en de MER Schelpenwinning geconstateerde kennisleemten, kunnen deze onderzoeken beschouwd worden als een Aanvulling op het MER Schelpenwinning.

2.2.Recente ontwikkelingen

Gebleken is dat in de huidige schelpenwinpraktijk (1999 en 2000) er in de Noordzeekustzone benoorden de Waddeneilanden (tot 3-mijl uit de kust met uitzondering van de buitendelta's of wel de zeegaten) geen winbare dode schelpenvoorkomens aanwezig zijn. In de buitendelta's zijn wél winmogelijkheden aanwezig.

Op 26 april 2001 heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (RvS) de vergunningen onder voorschriften krachtens de Ontgrondingenwet voor het winnen van schelpen in het Waddengebied vernietigd. Als reden wordt daarvoor aangevoerd dat de vergunningen onvoldoende zorgvuldig zijn voorbereid. Uit de voor de LBS gemaakte MER met aanvullende informatie bleek, mede n.a.v. het advies van de Commissie voor de MER, zo oordeelde de RvS, dat er, mede gelet op het voor de Waddenzee geldende voorzorgsprincipe, in de overwegingen van de vergunningen onvoldoende

² netto aanwas is het aandeel dat in het systeem blijft waarbij rekening is gehouden met verliesposten zoals schelpdiervisserij, opgegeten door vogels etc.

³ waarvan in het PKB-gebied 90.000 m^3 en in de 3-mijlszone buiten het PKB-gebied 120.000 m^3 per jaar

⁴ Werkdocument "Beschouwing over mogelijkheden voor ontwikkeling van schelpenbankecotopen in de oostelijke Waddenzee", RIKZ, Haren, 2001

aandacht is besteed aan de onduidelijkheden en onzekerheden over de milieueffecten van de schelpenwinning, zoals die bleken uit de MER en de aanvullende gegevens daarop, om tot vergunningverlening te kunnen besluiten. Inmiddels is daar wél meer duidelijkheid over (zie § 2.1).

2.3 Beleidsaanpassingen

De in § 2.1 vermelde onderzoeksresultaten alsmede de recente ontwikkelingen m.b.t. de schelpenwinpraktijk als gemeld in § 2.2 leiden tot de volgende beleidsaanpassingen:

1. het oostelijk (vanaf het wantij Terschelling) deel van het PKB-gebied in de Waddenzee zal *gedeeltelijk* weer open worden gesteld voor schelpenwinning. De in bijlage 1 opgenomen kaart geeft aan om welke gedeelten (beneden NAP -5 meter) het hierbij gaat. Dit betreft delen van de binnendelta's in het oostelijk deel van het PKB-gebied Waddenzee waar door de hoge natuurlijke dynamiek t.g.v. stroming en golfslag de kans op vestiging en langdurige overleving van ecologisch tot de Waddenzee behorende organismen op schelpenbanken nihil is.
2. een grotere spreiding van winning over meerdere zeegaten in het Waddengebied is meer representatief voor de aanwezige schelpenvoorraad en beperkt mogelijke morfologische effecten die op kunnen treden bij langdurige geconcentreerde winning. Daarom worden beperkingen gesteld aan de maximaal te winnen hoeveelheden schelpen per zeegat (zie bijlage 2, tabel 1). Tevens mag geen schelpenwinning plaatsvinden binnen een afstand van min. 500 meter van (stranden op) de koppen van de eilanden, ter voorkoming van mogelijk lokale en tijdelijke effecten op de kust als gevolg van winning dicht op de kust.
3. de schelpenwingebieden in de Noordzeekustzone benoorden de Waddeneilanden (tot 3-mijl uit de kust) worden met uitzondering van de buitendelta's gesloten voor schelpenwinning. Gelet op de gebleken afwezigheid van winbare schelpenvoorkomens in voormelde gebieden wordt duidelijkheid geschapen door deze gebieden voor winning te sluiten.

2.4 Effecten van de beleidsaanpassingen

Voor een nadere beschrijving van de milieueffecten die aan de beleidsaanpassingen ten grondslag liggen, wordt verwezen naar de beide voornoemde onderzoeksrapporten. Deze onderzoeksrapporten vormen te samen de Aanvulling op het MER Schelpenwinning.

Op grond van de in bijlage 2 uitgevoerde toetsing kan worden gesteld dat de in deze partiële herziening van de LBS voorziene beleidswijzigingen, waarbij in de hoogdynamische binnendelta's in de oostelijke Waddenzee het jaarlijks winnen van schelpen tot een hoeveelheid van in totaal 15.000 m³ per jaar **geen significante effecten heeft op de wezenlijke waarden en kenmerken in het Waddengebied**. Er kan dan ook op grond van het afwegingskader uit het Ontwerp - 3^e Nota Waddenzee worden ingestemd met deze activiteit.

Ook de provincies geven in het Interprovinciaal Beleidsplan Waddenzeegebied (IBW) aan dat schelpenwinning zoveel mogelijk in de geulen buiten de kwetsbare natuurgebieden moeten plaatsvinden. Het meer winnen in de zeegaten past in de ogen van het rijk binnen dit beleid.

3. Verdelingsproblematiek

3.1 Huidige problematiek

In de Landelijke Beleidsnota Schelpenwinning (LBS) is op blz. 27 aangegeven dat er geleidelijk wordt toegewerkt naar de situatie dat per schelpenwinvaartuig een gelijk deel van de totaal te winnen hoeveelheid schelpen wordt gegund.

In de huidige ontgrondingsvergunningen voor de periode 1999 t/m 2001 is dit uitgangspunt in de berekeningen voor de per vergunninghouder toegestane te winnen hoeveelheid meegenomen. Tevens zijn de vergunningen elk gekoppeld aan één schip. De reden hiervan was dat er destijds meer aanvragers waren dan verwacht, waardoor de uiteindelijke verdeling anders uitviel dan op basis van de marktverhoudingen werd voorzien. Door de ontgrondingsvergunning aan een vast schip te koppelen

werd er naar gestreefd te bereiken dat de vergunde hoeveelheden schelpen zouden worden gewonnen door het bij het desbetreffende bedrijf behorende schip. De praktijk bleek anders en handhaving van deze bepaling was om meerdere redenen feitelijk niet mogelijk. Allereerst werd in beroep de koppeling aan een schip aangevochten en werd er op gewezen dat elders in het land de vergunningen niet aan een schip waren gekoppeld. Ook het Openbaar Ministerie was niet bereid handhavend op te treden vanwege het ontbreken van een milieubelang. Het toepassen van bestuurlijke maatregelen werd niet realistisch geacht aangezien dit in het onderhavige geval naar alle waarschijnlijkheid als disproportioneel zou worden aangemerkt. Het handhaven van de koppeling van de vergunning aan een schip wordt daarom niet reëel geacht. Daarmee vervalt de grondslag om nog te streven naar een gelijke toedeling per schip zoals in de LBS aangegeven. Dit impliceert dat toe moet worden gewerkt naar een situatie waarbij een ontgrondingsvergunning wordt verleend per bedrijf ongeacht het aantal schepen en dat de LBS op dit punt moet worden aangepast. Echter de verdeling onder de schelpenwinners van de maximaal toegestane te winnen hoeveelheden is daar mee nog niet opgelost. Daarvoor is een nieuwe systematiek uitgewerkt in de volgende paragraaf.

3.2 Aangepast verdelingssysteem

De Staat heeft zowel publiekrechtelijk (Ontgrondingenwet, in bepaalde situaties ook de Natuurbeschermingswet) als privaatrechtelijk te maken met schelpenwinning. Publiekrechtelijk wordt bepaald of en zo ja hoeveel, waar en onder welke voorwaarden mag worden gewonnen. V.w.b. de privaatrechtelijke zijde is de Staat (Ministerie van Financiën, Dienst Domeinen) eigenaar van de ondergrond van de rijkswateren en daarmee ook van de oppervlaktedelfstoffen daarin zoals dode schelpen. Een schelpenwinner moet Domeinen de z.g. domeinvergoeding betalen voor iedere m³ schelpen die in de rijkswateren wordt gewonnen. Dit impliceert dat een schelpenwinner niet alleen over de benodigde publiekrechtelijke vergunning(en) moet beschikken, maar ook over een overeenkomst met Domeinen moet beschikken voordat gewonnen mag worden.

In de ontwerp pH LBS was voorgesteld het systeem van openbare inschrijving toe te passen voor de totale hoeveelheden te winnen schelpen. Na heroverweging op grond van de ingekomen adviezen en inspraakreacties is evenwel besloten om ook een deel direct toe te wijzen, omdat zo meer rekening gehouden kan worden met de belangen van op de dat moment werkzame schelpenwinbedrijven.

In essentie komt het aangepaste verdelingssysteem voor de toegestane te winnen hoeveelheden schelpen (de jaarlijks beschikbare quota) op het volgende neer. Uitgangspunt is een vergunningsperiode van 3 jaar. Hierbij vindt de verdeling als volgt plaats:

- Een deel (het basisdeel) van de jaarlijks beschikbare quota wordt direct verdeeld en toegewezen aan de bedrijven die op dat moment schelpen winnen. De verdeling hiervan geschiedt naar rato van het deel van het quotum dat die bedrijven gewonnen hebben (maar wel binnen de vergunde hoeveelheden) in de 6 jaar voorafgaand aan het moment van toewijzing;
- Het resterende deel (het vrije deel) van de beschikbare quota wordt verdeeld via het beoogde systeem van openbare inschrijving;

Er is voor gekozen om beide delen 50% van het beschikbare quotum te laten zijn. (zie rekenvoorbeeld ⁵).

⁵ Rekenvoorbeeld:

Stel per 1/1/ 2008 moeten de beschikbare quota opnieuw verdeeld worden, waarvan 210.000 m³ in het Waddengebied en 80.000 m³ in Zeeuwse wateren.

*Van de over de periode 2002 t/m 2007 beschikbare quota won:
 bedrijf A 30 % van het Waddenquotum en 60% van het Zeeuwse.
 bedrijf B 60% van het Waddenquotum en 0% van het Zeeuwse.
 bedrijf C 10% van het Waddenquotum en 20% van het Zeeuwse
 V/h Zeeuwse wordt 20 % niet gewonnen*

*Op grond v/h aangepaste verdelingsysteem wordt direct toegewezen:
 bedrijf A: 31.500 m³ in Waddengebied en 24.000 m³ in Zeeuwse wateren.
 bedrijf B: 63.000 m³ in Waddengebied.
 bedrijf C: 10.500 m³ in Waddengebied en 8.000 m³ in W'Schelde.
 De resterende 105.000 m³ in Waddengebied en 48.000 m³ in Zeeuwse wateren worden verdeeld via openbare inschrijving.*

Voordelen van dit aangepaste verdelingssysteem zijn:

- een bedrijf dat in het verleden won, kan niet door pech bij inschrijving in een keer voor 3 jaar zonder winmogelijkheden komen te zitten en daarmee feitelijk geen bestaansrecht meer hebben;
- een bedrijf dat steeds alleen maar gebruik maakt van de direct toegewezen hoeveelheid, krijgt - er van uitgaande dat andere winners wel een inschrijvingsdeel "pakken" - een steeds kleiner aandeel v/h totaal. Dus het aangepaste systeem beperkt instabiliteit v/d sector, maar houdt wijzigingen v/d sector, inhoudende dat een of meer winners een groter of kleiner marktaandeel verwerven, niet tegen.

Het aangepaste systeem komt dus deels tegemoet aan de inspraakreacties van de WAR en de VNS, terwijl het via het openbare inschrijvingsdeel ook tegemoet komt aan het streven om meer marktwerking te introduceren.

Nadeel is wellicht dat het systeem op het eerste gezicht wat ingewikkelder oogt dan b.v. alles openbaar inschrijven.

Om hun basisdeel te verwerven dienen de betrokken schelpenwinbedrijven een vergunning aan te vragen in het kader van de Ontgrondingenwet. Voor de schelpen dienen de betrokken bedrijven tevens een overeenkomst te sluiten met de Dienst Domeinen over het betalen van de basisdomeinvergoeding voor schelpen.

Voor het vrije deel zal de Dienst Domeinen in overleg met en mede namens Rijkswaterstaat éénmaal per 3 jaar een openbare inschrijving organiseren. Dit wordt ruim voor een nieuwe vergunningperiode bekend gemaakt. Toewijzing vindt plaats aan de hoogstbiedende.

Bij de openbare inschrijving wordt het vrije deel per wingebied onderverdeeld in een aantal deelquota van min of meer gelijke omvang. Bij de bepaling hiervan dient enerzijds zeker gesteld te worden dat meerdere bedrijven kunnen inschrijven, terwijl anderzijds te veel versnippering moet worden voorkomen.

De inschrijver moet daadwerkelijk en aantoonbaar kunnen beschikken over een schelpenwinvaartuig. Ten behoeve van de openbare inschrijvingsprocedure stelt de Dienst Domeinen, in overleg met de betrokken regionale directies van de Rijkswaterstaat en gebaseerd op bovenstaande, nadere regels op. Deze nadere regels kunnen na de bekendmaking door belangstellenden opgevraagd worden. Voor het vrije deel zal het beleid erop gericht zijn dat hiervoor pas een vergunning aangevraagd kan worden, indien de aanvrager beschikt over een overeenkomst met Domeinen. Dit zal de gewenste afstemming bevorderen en geeft helderheid aan potentiële aanvragers.

Waar dat aan de orde is en tijdsmatig haalbaar, zal aan het betreffende schelpenwinbedrijf één vergunning verleend worden voor zowel het direct toegewezen deel als voor het via openbare inschrijving verworven deel.

Binnen het kader van de in de ontgrondingsvergunning vastgelegde voorwaarden is het toegestaan dat een derde onder verantwoordelijkheid van de vergunninghouder een vergund quotum wint.

Behalve het aanvragen van een vergunning in het kader van de Ontgrondingenwet bij de betreffende directie van de Rijkswaterstaat en het sluiten van een overeenkomst met de Dienst Domeinen dient in voorkomende gevallen ook een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet (Nb-wet) aangevraagd te worden bij het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (alleen voor de gebieden waar de Nb-wet inclusief externe werking op van toepassing is) en mogelijk ook een aanlegvergunning bij de betreffende gemeenten (voor die gebieden waar een gemeentelijke aanlegvergunning vereist is).

Waar mogelijk zullen de betrokken regionale directies van Rijkswaterstaat het verlenen van bovenstaande vergunningen coördineren. Dit uiteraard onder behoud van de eigen verantwoordelijkheid voor iedere vergunningverlener.

Voor winning op de Noordzee (buiten de Voordelta en de 3-mijlszone benoorden de Waddeneilanden) kan volstaan worden met het aanvragen van een vergunning in het kader van de Ontgrondingenwet en het sluiten van een overeenkomst met de Dienst Domeinen. Overigens zijn er in de Noordzee voorzover bekend slechts beperkte mogelijkheden voor schelpenwinning.

3.3 Overgangssituatie naar de nieuwe verdelingssystematiek (periode 2002 t/m 2004)

Invoering van het aangepast verdelingssysteem zoals voorgaand beschreven, rechtvaardigt een overgangperiode. Hierin zal enerzijds rekening gehouden moeten worden met wat is vastgelegd in de LBS d.d december 1998 en kan anderzijds gedeeltelijk al geanticipeerd worden op het aangepaste verdelingssysteem. Hierbij is het volgende overwogen.

In de LBS d.d december 1998 is vastgelegd dat de oude winrechten in de Waddenzee en de Zeeuwse wateren over de periode 1999 t/m 2004 in 6 jaar zouden worden afgebouwd. Dit betekent dat in de periode 2002 t/m 2004 nog rekening gehouden moet worden met het restant van deze oude winrechten ⁶.

Anticiperend op het aangepaste verdelingssysteem wordt het redelijk geacht om in aanvulling hierop nog 50% van de beschikbare quota toe te wijzen als basisdeel. Omdat het LBS-beleid vanaf 1999 is ingevoerd en het nog een overgangperiode betreft, is ervoor gekozen dit basisdeel te verdelen naar rato van het gerealiseerde aandeel (met als maximum het vergunde aandeel) over de periode 1999 t/m 2001 ⁷.

Getotaliseerd en afgerond leidt dit voor de overgangperiode 2002 t/m 2004 tot de volgende toedeling ⁸, c.q het volgende vrije deel:

Resulterende toedeling voor overgangperiode 2002 t/m 2004

	totaal	VNS	vd Endt-groep	Roussant	Vrije Deel
Waddengebied	210	135	20	5	50
Westerschelde	40		10		30
Voordelta	40		25		15
Totaal	290	135	55	5	95

Het vrije deel zal via openbare inschrijving verdeeld worden.

4. Vergunningsvoorwaarden m.b.t. meting gewonnen hoeveelheden

4.1 Problematiek

In de vigerende ontgrondingsvergunningen wordt geen landelijke eenduidig systeem gehanteerd voor opgave van de gewonnen hoeveelheden schelpen. Bijvoorbeeld voor de Waddenzee gaat men uit van iedere reis is een "vol schip" en op basis van het aantal reizen worden de totaal gewonnen hoeveelheden jaarlijks bepaald. Voor de Westerschelde gaat men uit van de door de schelpenwinner opgegeven gewonnen hoeveelheden. Het zal duidelijk zijn dat beide systemen in de praktijk hun nadelen hebben vanuit het oogpunt van controle en handhaafbaarheid.

4.2 Nieuwe vergunningsvoorwaarden voor de bepaling van de gewonnen hoeveelheden m.i.v. 1-1-2002

⁶ Volgens de afbouwregeling zoals vastgelegd in de LBS en uitgewerkt in de vergunningen voor het Waddengebied voor de periode 1999-2001, kan VNS nog aanspraak maken op gem. 51.400 m³/jr in het Waddengebied en de vd Endt-groep nog op gem. 7.100 m³/jr voor Westerschelde en 10.000 m³/jr voor de Voordelta.

⁷ De over 1999-2001 gerealiseerde (dan wel max. vergunde) aandelen per wingebed bedragen:
 voor VNS: 77,7 % in Waddengebied;
 voor vd Endt-groep: 17,5 % in Waddengebied, 24 % in Westerschelde en 79 % in Voordelta;
 voor de Roussant: 4,8 % in Waddengebied

⁸ Zoals bijvoorbeeld voor VNS in het Waddengebied:
 $51.400 + 50\% \times 210.000 \times 77,7\% = 132.985 \text{ m}^3$, afgerond 135.000 m³

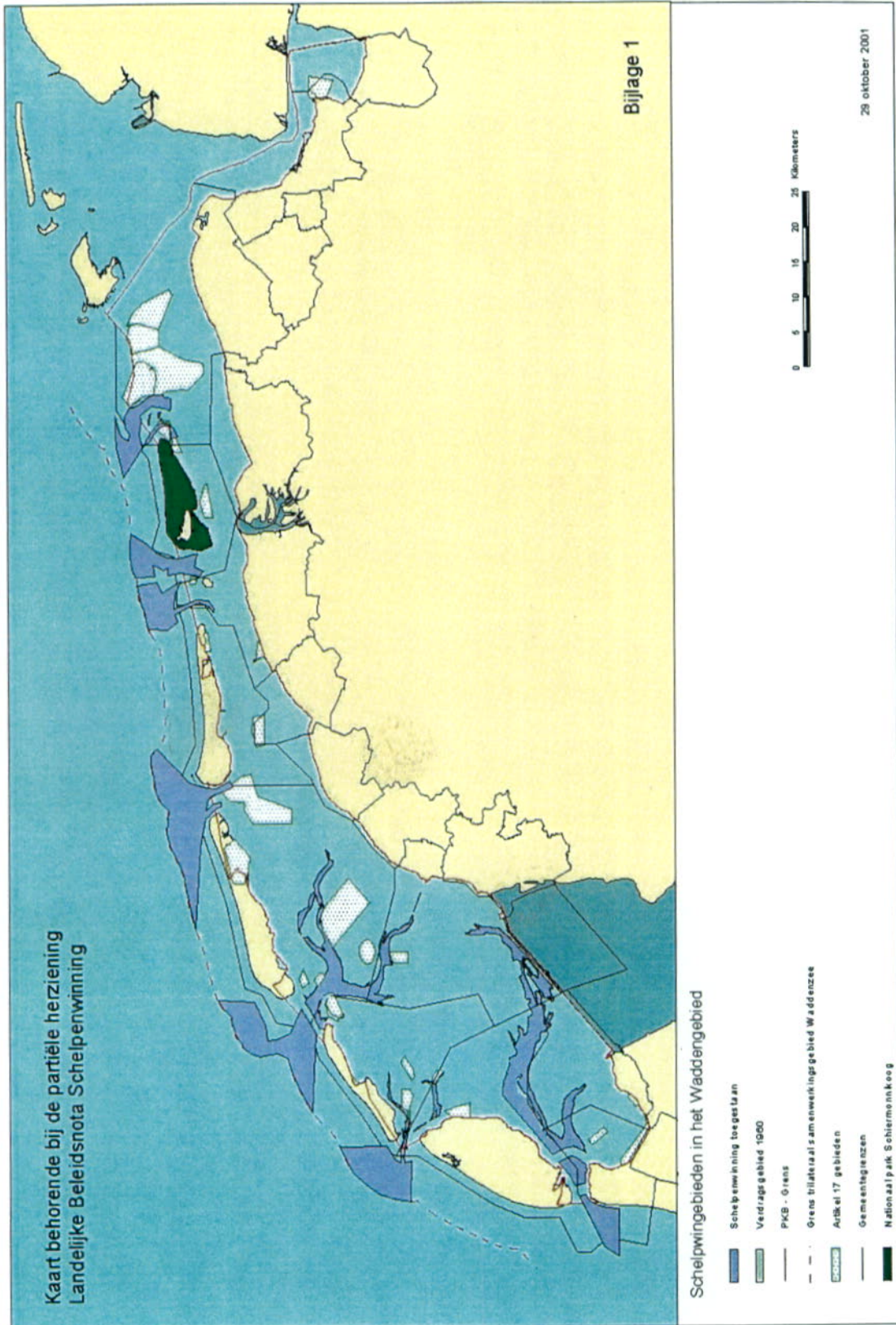
Met ingang van 1-1-2002 zal in de ontgrondingsvergunningen worden opgenomen dat men v.w.b. de bepaling van de gewonnen hoeveelheden uitgaat van de in § 4.1 beschreven volschipmethode dan wel opgave per reis d.m.v. een door de vergunninghouder aan de black box te koppelen geijkte beladingsmeter. Door de vergunningverlener zal per schip worden bepaald wat onder een "vol schip" wordt verstaan. Tevens zal v.w.b. de volschipmethode als aanvullende bepaling worden opgenomen dat indien de vergunninghouder - om wat voor reden dan ook - geen volschip heeft na een reis, hij hiervan voor het beëindigen van die reis melding kan doen. Indien hij dan de werkelijk gewonnen hoeveelheid van die reis direct bij aanlanding laat bepalen door een onafhankelijke ijkmeester, en deze gegevens binnen een in de vergunningsvoorwaarden nader te bepalen termijn overlegt aan de Rijkswaterstaat, dan zal hij voor die reis niet afgerekend worden op basis van vol schip maar op basis van de door de ijkmeester bepaalde hoeveelheid.

5. Evaluatie en monitoringsonderzoek

Met LNV is overeengekomen dat nadat gebieden in de oostelijke Waddenzee met (potentiële) schelpenbankecotopen in kaart zijn gebracht, het Rijk een traject in gang zal zetten om te komen tot een eco-plot (alle in of op de bodem plaatsvindende activiteiten tegengaan). Het eco-plot wordt vastgelegd in deel 3 PKB Waddenzee en vervolgens zal gedurende een aantal jaren de ecologische ontwikkeling worden gevolgd. Dit onderzoek zal gecombineerd worden met onderzoek naar het effect van andere activiteiten (zoals schelpdier- en garnalenvisserij).

Het monitorings- en evaluatie-onderzoek naar de milieu-effecten van Schelpenwinning in de Waddenzee zal worden voortgezet. Dit betreft in ieder geval de monitoring van de natuurlijke aanwas van kokkels, het aandeel kokkelschelpen (vrijkomend uit kokerijen) dat direct wordt afgezet op land, de opvulsnelheid van winputten en het begravingseffect op de bodemfauna. Hiertoe zal in overleg met betrokken instanties begin 2002 een nieuw of aanvullend monitoringsprogramma voor de Waddenzee worden opgezet. De resultaten hiervan zullen betrokken worden bij de evaluatie van de Landelijke Beleidsnota Schelpenwinning in 2004 en bij de vergunningverlening voor de volgende periode 2005-2007.

Evenzo zal bezien worden of het zinvol is om het lopend monitoringsonderzoek naar de milieu-effecten in de Westerschelde en de Voordelta ook meer op de schelpenwinning te richten. Of dit zinvol is, zal mede afhangen van hoe de schelpenwinning in betreffende gebieden zich verhoudt tot andere ingrepen (zoals bijv. zandwinning en andere versturende activiteiten).

Bijlage 2 Toepassen afwegingskader PKB - Waddenzee

De hoofddoelstelling voor de Waddenzee is een duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap. De Waddenzee is echter ook een gebied waar mensen werken en recreëren. Dit menselijk gebruik zoals de schelpenwinning, is mogelijk als dit binnen de hoofddoelstelling past.

Nu het beleid voor de schelpenwinning wordt aangepast zal dit met behulp van het afwegingskader, zoals dit in de Ontwerp - 3^e Nota Waddenzee is weergegeven, getoetst moeten worden op effecten ten aanzien van de Waddenzee. Hierbij worden dan tevens andere essentiële elementen en criteria met betrekking tot natuurbescherming en -ontwikkeling meegenomen, zoals die zijn opgenomen in de Natuurbeschermingswet, de Habitat- en Vogelrichtlijn en het Structuurschema Groene Ruimte, zoals die gelden voor de Waddenzee. Het gaat hierbij met name om (voorgenomen) nieuwe activiteiten dan wel uitbreiding of wijziging van bestaande activiteiten.

Verdeling van te winnen hoeveelheden schelpen

Alvorens het gewijzigde schelpenbeleid te toetsen op eventuele effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de Waddenzee dient eerst de omvang van de schelpenwinning te worden bepaald. Er is overwegend behoefte aan kokkelrijke schelpenmengsels.

Er wordt uitgegaan van de volgende voorwaarden:

- a. In de praktijk worden overwegend kokkelrijke schelpenmengsels gewonnen (75% kokkels, 25% overige schelpen), welke zeer geschikt zijn voor velerlei doeleinden, zoals voor fiets en wandelpaden of vochtisolatie onder vloeren. Deze kokkelrijke schelpenmengsels zijn in grote hoeveelheden in het waddengebied aanwezig. De ouderdom van de gewonnen schelpen uit de Waddenzee en de buitendelta's beslaan tenminste een groot deel van het Holoceen in een zeer brede range (500 - 7000 cal BP). Naast deze oude schelpen zijn ook relatief 'verse schelpen' aangetroffen in de gewonnen hoeveelheden. De aangetroffen gewichtspercentages 'relatief vers' liggen tussen de 0 en 22%. Er is dan ook sprake van een in de tijd min of meer continue vorming van schelpen en een goede menging door het systeem. Er wordt in de praktijk dus een mengsel van (weinig) verse en (veel) oudere schelpen gewonnen. Het wordt dan ook verantwoord geacht bij het winnen van schelpen uit te gaan van een evenredige verdeling van de natuurlijke aanwas van 'verse schelpen' en de schelpen die uit de voorraad van 'oude schelpen' via erosieprocessen beschikbaar komen. De Vries (2000c) geeft aan dat er gemiddeld in een periode van 30 jaar jaarlijks ca. 1,1 miljoen m³ schelpen beschikbaar komen door erosie.
- b. Er wordt niet meer in het waddengebied (incl. Noordzeekustzone) gewonnen dan de natuurlijke jaarlijkse aanwas van schelpen (netto gemiddelde jaarlijkse schelpkalkproductie). Volgens de LBS mag er in het gehele gebied maximaal 210.000 m³ worden gewonnen. In de praktijk is gebleken (Reijngoud, 2001) dat gemiddeld 75% van de gewonnen schelpen uit kokkels bestaat, zodat er feitelijk 157.500 m³ kokkels worden gewonnen, hetgeen nagenoeg overeenkomt met de natuurlijke aanwas. Onderzoek (De Vries, 2001) heeft uitgewezen dat de gemiddelde netto natuurlijke jaarlijkse aanwas van kokkels in de Waddenzee wordt namelijk geschat op 156.000 m³ met een jaarlijkse variatie van 48.000 m³.
- c. Er wordt in de westelijke Waddenzee niet meer gewonnen dan de natuurlijke aanwas van kokkelschelpen in dit gebied. Reijngoud (2001) geeft aan dat ca. 40% van de natuurlijke aanwas van kokkels in de westelijke Waddenzee wordt geproduceerd, zijnde 63.000 m³ per jaar. Aangezien er bij de winning sprake is van 25% andere schelpen zou in de westelijke Waddenzee sprake mogen zijn van een winning van ca. 84.000 m³ schelpen per jaar. Een winning van 75.000 m³/jaar in de westelijke Waddenzee kan derhalve worden toegestaan.
- d. Er worden in de Waddenzee niet meer schelpen gewonnen dan de afgesproken 90.000 m³ per jaar. Rekening houdende met een winning van 75.000 m³ in de westelijke Waddenzee zou derhalve dan nog 15.000 m³ in de oostelijke Waddenzee kunnen worden gewonnen.
- e. Een verdere spreiding van winning over de verschillende kombergingsgebieden (zeegaten) is nuttig. Volgens Stive en Bosboom (1999) kan meerjarige geconcentreerde schelpenwinning mogelijk leiden tot traceerbare effecten op de kust. Het beste kan dit worden vermeden door de winning te spreiden in een evenredigheid van de aanwezige winbare voorkomens. Gezien het transportproces van schelpen wordt netto transport van schelpen tussen de kombergingsgebieden namelijk verwaarloosbaar klein geacht. Door De Vries (2000) is aangegeven dat de totale voorraad aan 'oude schelpen' in de gehele Waddenzee (inclusief kustzone) zo'n 1 miljard m³ bedraagt, waarvan theoretisch maximaal ca. 60 à 70 miljoen m³ winbaar is, omdat deze hoeveelheid zich in het gebied

beneden NAP -5 m bevindt en bereikbaar is voor de zuiger. Daarnaast komt er, naast de natuurlijke aanwas van 'verse schelpen' gemiddeld nog jaarlijks ca. 1,1 miljoen m³ per jaar beschikbaar door erosie. Door het winnen van een mengsel van 'oude schelpen' en 'verse schelpen', zoals het in de praktijk gebeurt, is er, gezien de grote voorraad, zeker sprake van een duurzame winning voor zeker de komende 500 jaar. Deze voorraad is volgens Mulder en De Vlas (2001) als volgt verdeeld:

Theoretische maximale winbare voorraad (miljoenen m³)

Vloedkom/ zeegat	in buitendelt a's	in PKB- gebied	Totaal
<u>West. Waddenzee</u>	<u>25,7</u>	<u>19,6</u>	<u>45,3</u>
Marsdiep	8,6	6,5	15,1
Eijerlandse Gat	0,7	0,5	1,2
Vlie	16,4	12,6	29,0
<u>Oost. Waddenzee</u>	<u>7,0</u>	<u>5,7</u>	<u>12,7</u>
Borndiep	3,1	2,5	5,6
Pinkegat/ Zoutkamperlaag	2,0	1,5	3,5
Eilanderbalg Lauwers/ Schild	1,8	1,7	3,5
Totaal	32,7	25,3	58

Een evenredig verdeling van de maximaal te winnen jaarlijkse hoeveelheid van 210.000 m³ schelpen over deze theoretische maximale winbare hoeveelheid geeft de volgende tabel.

Evenredige winning van de theoretische maximale winbare voorraad (1000 m³)

Vloedkom/ zeegat	in buitendelt a's	in PKB- gebied	Totaal
<u>West. Waddenzee</u>	<u>93</u>	<u>71</u>	<u>164</u>
Marsdiep	31	24	55
Eijerlandse Gat	3	2	4
Vlie	59	46	105
<u>Oost. Waddenzee</u>	<u>25</u>	<u>21</u>	<u>46</u>
Borndiep	11	9	20
Pinkegat/ Zoutkamperlaag	7	5	13
Eilanderbalg Lauwers/ Schild	7	6	13
Totaal	118	92	210

f. Het voormelde leidt tot de volgende verdeling per kombergingsgebied (tabel 1)

Tabel 1. Verdeling maximaal jaarlijks te winnen hoeveelheden per kombergingsgebied.

Vloedkom/ zeegat	Maximaal te winnen hoeveelheden in 1000 m ³			Gewonnen hoeveelheden schelpen per jaar voor de jaren 1999 / 2000 in 1000 m ³		
	in buitendelt a's	in PKB- gebied	Totaal	in buitendelt a's	in PKB- Gebied	Totaal
<i>West. Waddenzee</i>	100	75	175			
Marsdiep	35	25	60	3 / 3	27 / 26	30 / 29
Eijerlandse Gat	5	5	10			
Vlie	60	45	105	103 / 111	74 / 72	177 / 183
<i>Oost. Waddenzee</i>	20	15	35			
Borndiep	10	5	15	0	0	0
Pinkegat/ Zoutkamperlaag	5	5	10	0	0	0
Eilanderbalg Lauwers/ Schild	5	5	10	0	0	0
<i>Totaal</i>	120	90	210	106 / 114	101 / 98	207 / 212

Uit bovenstaande blijkt dat, om tot een evenredige spreiding van winning te kunnen komen, er per zeegat in de oostelijke Waddenzee gemiddeld maximaal 15.000 m³ per jaar gewonnen kan worden, verdeeld over het PKB - gebied (max. 5.000 m³) en de Noordzeekustzone (maximaal 10.000 m³).

Gewijzigde activiteiten

Sinds tientallen jaren werden er in de verschillende kombergingsgebieden schelpen gewonnen. Om de effecten op de Waddenzee verder te beperken is de winning langzamerhand verschoven naar de buitendelta's van de zeegaten. Vanwege de beschikbaarheid van schelpen, het winnen van kleischelpen en bij ruw weer is het niet mogelijk alle activiteiten hiernaar te verplaatsen. Winning in de Waddenzee dient in principe mogelijk te blijven. In de Landelijke Beleidsnota Schelpenwinning (LBS) is hiertoe als vanouds de winning in de hoofdgeulen van de westelijke Waddenzee toegestaan. De oostelijke Waddenzee werd in de LBS uitgesloten van winning om eventueel de ontwikkeling van biotopen op schelpenbanken mogelijk te maken. De in het Beheersplan Waddenzee genoemde jaarlijks te winnen hoeveelheid schelpen in de Waddenzee van 140.000 m³ is in de LBS al verder beperkt tot 90.000 m³. In de LBS wordt het jaarlijks winnen van 210.000 m³ schelpen in het waddengebied (inclusief Noordzeekustzone) acceptabel gevonden met een maximum van 120.000 m³ in de kustzone. Dit blijft gelijk.

In bovenstaande wordt echter een spreiding van de winactiviteiten voorgesteld, waarbij een deel van de winning wordt verplaatst naar de hoogdynamische zeegaten (binnen- en buitendelta's) in de oostelijke Waddenzee. Door het minder winnen in de westelijke Waddenzee zullen de effecten daar verminderen en worden hier verder niet behandeld.

Te toetsen activiteit

In de zeegaten van de oostelijke Waddenzee is de winning van schelpen in de afgelopen jaren te verwaarlozen. In de periode van de vigerende LBS (1999 en 2000) was winning daar in het PKB- gebied niet toegestaan en werd er ook in de kustzone niet of nauwelijks gewonnen. In de partiële herziening van de LBS wordt in dit gebied nu per zeegat een jaarlijkse winning voorzien van maximaal 15.000 m³ per jaar, waarvan 5.000 m³ in het PKB- gebied.

De activiteit, zijnde het winnen van schelpen van in totaal max. 5.000 m³ per zeegat of samenstel van zeegaten in het oostelijk deel van het PKB-gebied wordt nu getoetst op de effecten ten aanzien van de wezenlijke kenmerken of waarden van de Waddenzee.

Wezenlijke kenmerken of waarden van de Waddenzee

In de 3^e Nota Waddenzee wordt hieronder verstaan:

- a. waterbewegingen en de daarmee gepaard gaande geomorfologische en bodemkundige processen;
- b. natuurlijk bodemreliëf;
- c. kwaliteit van water, bodem en lucht;
- d. biologische processen, waaronder de migratiemogelijkheden van dieren;
- e. gebiedsspecifieke planten- en diersoorten;
- f. fourageer-, broed- en rustgebieden van volgels, de werp-, rust en zooggebieden van zeezoogdieren en de kinderkamerfunctie van vis;
- g. unieke landschappelijke kwaliteiten: rust, weidsheid, open horizon en natuurlijkheid en
- h. archeologische waarden.

Op basis van de best beschikbare informatie zal moeten worden nagegaan of er en in welke mate, er sprake is van aantasting van deze wezenlijke kenmerken of waarden van de Waddenzee. Toestemming kan in principe pas worden gegeven nadat zekerheid is verkregen dat de schelpenwinning deze wezenlijke kenmerken of waarden niet zal aantasten (voorzorgbeginsel). Indien er sprake is van aantasting, dient ook te worden nagegaan of er reële alternatieven zijn (elders, in een andere periode van het jaar of op een andere wijze), zodat er geen of minder aantasting van de wezenlijke kenmerken of waarden plaats zal vinden. Indien er sprake is van aantasting van de wezenlijke kenmerken of waarden en er geen reële alternatieven aanwezig zouden zijn, dient nog te worden nagegaan of er sprake is van dwingende reden van groot openbaar belang. Verder dient er dan sprake te zijn van mitigerende en compenserende maatregelen.

Stap 1 - Bepaling van de gevolgen

In de zeegaten van de oostelijke Waddenzee is de winning tot nu toe te verwaarlozen. In de partiële herziening van de LBS wordt per zeegat nu een jaarlijkse winning voorzien van maximaal 15.000 m³ per jaar, waarvan 5.000 m³ in het PKB- gebied (zie ook tabel 1).

Deze activiteit dient te worden afgewogen op de wezenlijke kenmerken en waarden:

- waterbewegingen en de daarmee gepaard gaande geomorfologische en bodemkundige processen en
- natuurlijk bodemreliëf

De nieuwe winning wordt deels verplaatst naar de hoogdynamische binnen- en buitendelta's van de zeegaten in de oostelijke Waddenzee (bijlage 2). Op deze plaatsen met een zeer sterke stroming of een sterke golfwerking kunnen schelpenvoorkomens geen stabiliteit verkrijgen. De individuele schelpen blijven dan in beweging. Volgens Mulder et al. (2001) is de kans op het ontstaan van relatief dichte schelpenbanken in deze wingebieden dan ook te verwaarlozen.

Door de hoge dynamiek in de zeegaten zal geen slib van betekenis bezinken, waardoor de aanwezigheid van kleischelpen niet wordt voorzien in de beoogde nieuwe wingebieden.

Over het algemeen zijn de schelpgehalten in de geulwand dermate laag dat er geen beschermende werking uitgaat van schelplagen in de geulwand (De Vries, 2000). Lokaal kan een laag schelpen in de geulwand aanwezig zijn met een dikte van enkele decimeters. Bij erosie van de geulwand 'vallen' de schelpen naar beneden. Daarin zal over het algemeen de erosiebestendigheid van de geulwand, waaronder het bodemreliëf niet worden beïnvloed, zeker niet in deze gebieden.

In minder dynamische gebieden zou de kans aanwezig kunnen zijn dat de winput gevolgen heeft voor de stabiliteit van de bodem en de rand van de geul (De Vries, 2000). Een schelpenbank kan een beschermende laag vormen voor het onderliggende sediment. Dit komt alleen voor bij schelpenvoorkomens met een hoog schelpgehalte en een grote winoppervlakte. In de praktijk komen deze nauwelijks voor en zeker niet in de zeegaten, waar maximaal 15.000 m³ per jaar mag worden gewonnen. Uiteindelijk zal er in deze gebieden geen merkbaar effect zijn op de grootschalige structuur (bodemreliëf) en de dynamiek van de bodem.

Ieder jaar wordt de actuele ligging van de kustlijn getoetst aan de basiskustlijn (BKL). Op strandvlakten aan de uiteinden van de waddeneilanden is geen basiskustlijn vastgesteld, waardoor ruimte voor natuurlijke processen wordt gecreëerd. Erosie en aangroei van de kust treden op als gevolg van de

cyclische beweging van de geulen in de zeegaten en als gevolg van stormen. De lokale effecten kunnen aanzienlijk zijn, nl. 5 tot 9 m/jr (standaardafwijking). Een structurele kusterosie wordt, in het kader van veiligheid tegen overstromingen, door middel van zandsuppleties bestreden ter plaatse van deze BKL. Zo worden op Ameland regelmatig zandsuppleties uitgevoerd. Het gesuppleerde zand komt echter niet alleen ten goede aan het gebied waar de suppletie wordt uitgevoerd, maar wordt ook geleidelijk verspreid over het gehele kombergingsgebied en de buitendelta. Dit betekent dat ook de gebieden zonder BKL hiervan profiteren. Gezien de grote dynamiek van het (zanddelend) systeem zal de eventuele extra erosie in de zeegaten en aan de koppen van de eilanden op de wat langere termijn volledig worden gecompenseerd worden door de suppleties in naburige gebieden.

Geconcludeerd wordt dat er, gezien de hoge dynamiek in de nieuwe wingebieden, er geen merkbaar effecten zijn op de grootschalige structuur (bodembodemreliëf) en de dynamiek van de bodem.

■ kwaliteit van water, bodem en lucht

Uit onderzoek naar zandwinning (Rijkswaterstaat, 1981) blijkt dat uitstralende effecten door vertroebeling zeer lokaal zijn en bovendien kunnen deze effecten door vissen en garnalen vermeden worden. Door de hoge stromingen in het wingebied is dit te verwaarlozen.

■ biologische processen, waaronder de migratiemogelijkheden van dieren

en

■ gebiedsspecifieke planten- en diersoorten

Op plaatsen met een zeer sterke stroming of een sterke golfwerking kunnen ook dichtere schelpenvoorkomens geen stabiliteit bieden. De individuele schelpen blijven dan in beweging met als gevolg een te geringe ontwikkelingstijd voor dieren die zich daarop zouden kunnen vasthechten. Tijdelijke vestiging van vastgehechte diersoorten is alleen mogelijk gedurende perioden met rustig weer. Een uitzondering wordt gevormd door een Bryozoo (mosdiertje) die speciaal aan deze dynamische omstandigheden is aangepast. Deze voor de andere diersoorten te dynamische situatie doet zich voor in de zeegaten, de buitendelta's en de brandingszone van de kust. Herstel voor de ecologie in zulke gebieden bestaat dus per definitie vooral uit herstel van de fauna van de toch al een beweeglijke zandbodem. Feitelijk zal de omringende dynamische bodem deze Bryozoo meenemen bij het opvullen van de winput (het werkelijke wingebied is immers maar klein ten opzichte van zijn omgeving) waardoor herpopulatie optreedt.

In de zeegaten kan schelpenwinning dus slechts marginale effecten hebben die niet leiden tot significante gevolgen.

■ fourageer-, broed- en rustgebieden van vogels, de werp-, rust en zooggebieden van zeezoogdieren en de kinderkamerfunctie van vis

De fauna van de diepe geulen in de Waddenzee, in de zeegaten en in de geulen van de buitendelta's is te arm voor vogels als Eidereenden en Zwarte Zee-eenden.

De mogelijke invloed van schelpenwinning op garnalen en vissen beperkt zich daardoor tot de winlocatie zelf, en dus tot een oppervlak dat zeer klein is ten opzichte van het totale vis- en garnaalproducerende areaal dat het voedsel opbrengt voor de vogels.

Verder is het winnen van schelpen in artikel 17 gebieden (Nb-wet) verboden, waardoor effecten op vogels en zeehonden worden voorkomen.

■ unieke landschappelijke kwaliteiten: rust, weidsheid, open horizon en natuurlijkheid

Het betreffen kleinschalige activiteiten onder water in hoogdynamisch gebieden, die geen effecten op deze waarden hebben.

■ archeologische waarden

In de vergunningen worden voorwaarden opgenomen ter bescherming van de historische waarden van scheepswrakken. Er mag ter plaatse niet worden gewonnen.

Resumerend

Resumerend kan worden gesteld dat door de partiële herziening van de LBS, waarbij in de hoogdynamische binnendelta's in de oostelijke Waddenzee het jaarlijks winnen van schelpen tot een hoeveelheid van in totaal 15.000 m³ **geen significante effecten heeft op de wezenlijke waarden en kenmerken in het Waddengebied**. En kan dan ook worden ingestemd met deze activiteit.

Ter meerdere bescherming van de Waddenzee zijn in de LBS nog diverse vergunningsvoorwaarden, zoals alleen winnen in gebieden dieper dan NAP - 5,00m opgenomen, die kunnen worden gezien als mitigerende maatregelen.

Verder heeft het rijk het voornemen om in de oostelijke Waddenzee in die gebieden met een minder sterke golfwerking en/of stroomsnelheid een onderzoeksgebied (eco-plot) in te stellen. In zo'n gebied zal gedurende vele jaren de ontwikkeling van relatief dichte schelpenbanken worden gevolgd. In een dergelijke situatie kunnen individuele schelpen gedurende langere tijd aan het oppervlakte van de geulbodem blijven, zodat zich daarop meer langlevende organismen kunnen vestigen. Het ligt in de bedoeling om dit onderzoeksgebied (eco-plot) integraal te beschermen en te vrijwaren van alle activiteiten, die de bodem of datgene dat er op groeit kunnen beïnvloeden.

Het instellen van zo'n eco-plot zal worden opgenomen in deel 3 van de PKB- Waddenzee.

Literatuur

Mulder, H.P.J. en J. de Vlas, 2001. Inhoudelijke reactie op bezwaren tegen schelpenwinning. RIKZ-werkdocument (concept d.d. 31 mei 2001).

Mulder, H.P.J., S. de Vries, J.F. Ruiter en N.M.J.A. Dankers, 2001. Beschouwing over mogelijkheden voor ontwikkeling van schelpenbankecotopen in de oostelijke Waddenzee. Werkdocument RIKZ/AB/2001.609x, 7 mei 2001.

Reijngoud, T.T., 2001. Eindrapport Vervolgonderzoek Schelpenwinning. Rijkswaterstaat, Directie Noord-Nederland. Rapport nr. DNN 826/2001.

Rijkswaterstaat, 1981. Zandwinning in de Waddenzee. Resultaten van een hydrografisch-sedimentologisch en biologisch-ecologisch onderzoek. Dir. Friesland, Leeuwarden.

Stive, M.J.F. en J. Bosboom, 1999. Effecten van schelpenwinning op de kusten van de Waddeneilanden. WL/Delft Hydraulics, Verslag Z2772.

Vries, S. de, 2000. "Vervolgonderzoek schelpenwinning". Beantwoording van de vragen uit cluster 2 en 3; hydrodynamische en morfologische aspecten van schelpenwinning in de Waddenzee. Geo Plus B.V., Rapport nr. 24508-00, in opdracht van het Rijksinstituut voor Kust en Zee, December 2000.